І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. Тел.: HEnderson 4-0237 УНСоюз: HEnderson 5-8740 Тел.: в Ню Йорку: BArcly 7-4125 УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXIX. Ч. 1. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 3-го СІЧНЯ 1962 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JANUARY 3, 1962 No. 1. VOL. LXIX.

ЗБІЛЬШЕНІ ВИДАТКИ ДОПОМОЖУТЬ ЗБАЛЯНСУВАТИ БЮДЖЕТ — ВВАЖАЄ ПРЕЗИДЕНТ

ЦЬОГОРІЧНИЙ ДЕФІЦИТ СПРИЧИНЕНИЙ ВИДАТКАМИ НА ЗБРОЙНІ СИЛИ І БЮДЖЕТ НА 1963 РІК МАЄ БУТИ ЗРІВНОВАЖЕНИЙ

Палм Віч, Флорида. — З добре поінформованих кол повідомляють, що президент Кеннеді вірить в те, що запропонований ним бюджет на фінансовий рік, що зачинається 1-го липня 1962-го року, буде збалянсований. До збалянсування нового буджету, на думку Президента, причиниться те, що цей бюджет в 1962-му році був дефіцитовий. Дефіцит в сумі $6-ох більйонів був спричинений збільшенням видатків на оборонні цілі. Але це збільшення федеральних видатків коштом дефіциту спричинило більший рух в економіці і дало внаслідок того більші податкові впливи, які допоможуть збалянсувати бюджет в 1963-му році. Президент рішений вести політику збалянсованого бюджету з двох причин: 1) Дефіцитовий бюджет буде спричиняти відплив золота із ЗДА, що є шкідливим для долярa; 2) Президент в засаді обстоює політику збалянсованого бюджету під час років, коли є добробут в державі. Президент пропонує збалянсований бюджет на 1963-ий рік не тільки на папері, але в дійсності, хіба, що надзвичайні несподівані видатки на оборону не дозволили б на це. Запропонувати мають новий бюджет в сумі $92 більйонів. Але уряд приймає, що Конґрес ухвалить збільшені оплати від поштових посилок, бо без того урядовий проєкт бюджету був би незбалянсований. З урядових кол заявляють, що Президент є вдоволений із розвитку економіки ЗДА і з успіхів свого уряду в першому році праці. Президент вірить, що тепер після однорічного досвіду із більшою підтримкою громадянства, яке набрало більшого довір'я до його уряду, демократична адміністрація в новому році зможе з більшим успіхом працювати для добра ЗДА. Кеннеді вірить, що новий Конґрес під час другої сесії ухвалить ті законопроєкти, які уряд йому предложить. На першому місці буде законопроєкт про лібералізацію торговельних тарифів, щоб ЗДА могли продовжувати торгівлю з країнами, що належать до Европейського Спільного Ринку. Президент хотів би, щоб в цій справі не було в Конґресі партійного поділу, бо ця проблема є загальнодержавна. Президент вже в перших днях січня зустрінеться з конґресовими провідниками обидвох партій і предложить їм важливіші урядові проєкти, які мав би 87-ий Конґрес ухвалити на своїй другій сесії. Кеннеді вдоволений із того, що колишній президент Двайт Д. Айзенгавер, кол. державний секретар Крістіян А. Гертер і кол. державний підсекретар Вілл Клейтон підтримали становище уряду в справі потреби зменшити торговельні тарифи. Провід республіканців в Конґресі не зможе гостро виступити проти урядового проєкту, але Президент сподівається опозиції від деяких демократів. Президент вдоволений із економіки країни, крайова продукція доходить до $540 більйонів річно.

ПРОГОЛОШЕННЯ КОНВЕНЦІЇ УНСОЮЗУ

ОЦИМ ПОДАЄМО ДО ВІДОМА ГОЛОВНИХ ТА ВІДДІЛОВИХ УРЯДОВЦІВ І ВСІХ ЧЛЕНІВ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЩО

ЮВІЛЕЙНА

25-та ЗВИЧАЙНА КОНВЕНЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

відбудеться в місті

НЮ ЙОРКУ, Н. Й.

починаючи від 22-го травня 1962 року

Постанови статуту УНСоюзу щодо вибору делеґатів на конвенцію, кваліфікацій делеґатів, кількости делеґатів з поодиноких Відділів і повновластей делеґатів є такі:

Вибір делеґатів і їх заступників має відбутися впродовж 60 днів від дня проголошення конвенції. Мавши на увазі, що конвенцію проголошено 3-го січня 1962 року, 60-денний реченець для вибору делеґатів і їх заступників скінчиться 4-го березня 1962 року.

Делеґатів і їх заступників вибирається більшістю присутніх голосуючих членів на зборах. Коли є більше, ніж два кандидати на одного делеґата, що має бути вибраний, тоді кандидат, що дістав найбільше число голосів, хоч би навіть менше як виносить більшість приявних на зборах членів, має бути вибраний делеґатом. Делеґати і їх заступники мусять бути вибрані разом, і то тільки на звичайних місячних зборах у січні або в лютому. Це значить, що для вибору делеґата не можна скликати спеціяльних зборів, ані теж не можна вибирати, наприклад, делеґата на одних зборах, а його заступника на других. Якщо делеґат не зможе взяти участи в конвенції, його місце займе заступник. Коли Відділ має більше делеґатів, місце перешкоджених займуть заступники по черзі кількости одержаних при виборі голосів.

На зборах можуть бути приявні і голосувати на делеґатів і їх заступників тільки повноправні члени УНСоюзу. Повноправним членом є такий член, що платить вкладки за своє забезпечення в УНСоюзі. Тим самим член, що відійшов на безплатне продовження або виплачене забезпечення, або є суспендований, не може бути присутній на зборах і не може голосувати.

Голосування на делеґатів і їх заступників має відбутися через піднесення рук, хібащо більшість приявних членів зажадає голосування бальотами.

Делеґатами і їх заступниками можуть бути вибрані тільки ті повноправні члени УНСоюзу, які сповнили всі обов'язки супроти УНСоюзу, мають всі кваліфікації на урядовців Відділу, є не менше як один рік членами УНСоюзу і не менше як шість місяців членами цього Відділу, що його мають заступати, до дня розпочаття конвенції, закінчили 21 рік життя, є українського походження і не є головними або відділовими урядовцями чи агентами якоїнебудь іншої подібної організації чи компанії.

Відділи, що мають сімдесят п'ять членів, управнені до вибору одного делеґата з одним голосом; Відділи, що мають більше як сімдесят п'ять, але менше як сто п'ятдесят один членів, управнені до вибору одного делеґата з двома голосами; Відділи, що мають сто п'ятдесят одного або більше, але менше як триста один членів, управнені до вибору двох делеґатів з чотирма голосами; Відділи, що мають триста один або більше, але менше як тисячу один членів управнені до вибору трьох делеґатів із шістьма голосами; Відділи, що мають тисяча одного і більше членів, управнені до вибору чотирьох делеґатів з вісьмома голосами.

Відділ, що має менше як сімдесят п'ять членів, може злучитись з іншим Відділом, що також має менше як сімдесят п'ять членів, і коли так обидва злучені Відділи матимуть разом сімдесят п'ять членів, тоді вони будуть управнені до вибору одного делеґата з одним голосом. Коли обидва злучені Відділи матимуть сімдесят шість або більше членів, у такім випадку ці два злучені Відділи будуть управнені до вибору одного делеґата з двома голосами. Якщо обидва Відділи не умовляться добровільно інакше, той Відділ, що має більше число членів, буде управнений вибрати делеґата, а Відділ з меншим числом членів — заступника.

Відділ, що не заплатив усіх вкладок і належностей до каси УНСоюзу, не буде управнений до вибору делеґата чи делеґатів.

Повновласті делеґатів і їх заступників мають бути прислані до Головної Канцелярії УНСоюзу впродовж 10 днів по виборі делеґатів, але не пізніше, як за 60 днів перед конвенцією.

Джерзі Сиі, Н. Дж., дня 3-го січня 1962 року.

ГОЛОВНИЙ ЕКЗЕКУТИВНИЙ КОМІТЕТ УНСОЮЗУ:

Йосип Лисогір, головний предсідник
Степан Куропась, заступник гол. предсідника
Анна Герман, заступниця гол. предсідника
Ярослав Падох, головний секретар
Роман Слободян, головний касир

У ПОРТУҐАЛІЇ ЗДАВЛЕНО СПРОБУ РЕВОЛЮЦІЇ

Лісбона. — Кількадесять цивільних озброєних осіб, здебільша молодих фабричних робітників, заатакували в понеділок 1-го січня ц. р. бараки третього піхотного полку в недалекому від столиці Портуґалії містечку Бея, що нараховує 14.000 мешканців. Змовники мали на меті заволодіти бараками, захопити команду тамошнього полку і повести його проти Лісбони. У проводі революціонерів стояли суспендований з армії капітан Жоао Марія Павльо Варелля Ґомез і капітан Оскар Евгеніо Філіп, голова бюджетового департаменту у військовому міністерстві. Капітан Ґомез був одним із політичних лідерів лівого руху, опозиційного до диктаторського режиму прем'єра Салязара. Змова не вдалася, бо військовики в бараках поставили рішучий спротив і всі атакуючі напасники були або вбиті, або схоплені в полон. Названого капітана Ґомеза також важко ранено і перевезено до в'язничного шпиталю. Під час стрілянини згинув віце-міністер військових справ, полк. Жем Філіпе де Фонсека, який — з другим високим старшиною — поїхав автом в сторону бараків, звідкіля доходив тріскот стрілів. Коли вони висіли з авта й наближалися пішки до бараків, несподівано зустрів їх скорострільний вогонь. Офіційне повідомлення про ту спробу революції подав до відома міністер військових справ, бриґадир Маріо Сільва, який заявив, що бунт здавлено спільною акцією війська, так званої республіканської ґвардії і поліції. У цілій Портуґалії проголошено „стан поготівля" для війська і поліції. Заплянована урядом на найближчу середу масову демонстрацію в Лісбоні проти Індії і тих, що солідаризувались з збройною акцією Індії у захопленні портуґальських колоній Гоа, Маqео і Дію на Індійському півострові, — відкликано. З уваги на свято Нового Року, в якому в Портуґалії не вийшли газети, першу вістку про ті події принесло радіо. Вечером у Лісбоні появились надзвичайні додатки газет. За газетними коментаріями, ця понеділкова спроба революції стояла у тісному зв'язку з затяжним опозиційним рухом проти режиму Салязара, при чому в тій опозиції ліво-ліберальні кола єднаються також з католицькими колами.

У Ливані відбулась невдатна спроба державного перевороту

Вейрут. — В минулу неділю 31 грудня частина військового гарнізону з міста Тіре, коло 45 миль на південь від столиці Ливану Вейруту, поїхала панцерними возами до Вейруту, де намагалась захопити будинки міністерства оборони й центральної пошти. Але уряд, який дістав повідомлення про затіяну змову, приготовив оборону і ця спроба перевороту не вдалася. Політично керувала нею Сирійська націоналістична партія, яка змагає до з'єдинення Ливану, Сирії і Йорданії в одну велику державу. Змовники приєднали тільки невеличкий гурт молодших старшин, які потягли за собою частини війська під фальшивим претекстом, що це — військові вправи в столиці краю. Змовникам удалося вхопити кількох високих старшин і урядовців, як закладників, але після повного провалу змови — звільнено їх. Ця невдатна спроба перевороту потягла з собою 5-х убитих і 400 арештованих. В арештованого голови названої вгорі партії Абдуллаґа Садеха знайдено „мішок чужої валюти", вартости 150,000 сирійських фунтів і 50,000 долярів.

Департамент оборони приготовляється до віднови атомових проб в повітрі

Вашинґтон. — Департамент оборони покликав до праці ті всі військові й цивільні відділи, які були зайняті давніше при пробних атомових експльозіях до 1958 року, щоб вони підготовлялися до віднови атомових проб в повітрі. Пентаґон виразно підкреслив, що пробні атомові експльозії можуть початися аж тоді, коли Президент видасть відповідне зарядження. Коли в жовтні 1958-го року припинили були атомові пробні вибухи, тоді на Пацифіку майже зліквідували були ті всі військові й цивільні відділи, які працювали при цих пробах. Залишився тільки малий штаб тих дружин, який тепер починає працю над підготовою досвідних піль до того, щоб кожної хвилини можна було почати пробні експльозії в повітрі. Командантом цієї команди є генерал-майор Алфред Д. Старбірд, а його заступниками є контрадмірал Ллойд М. Мастін від фльоти і генерал бриґади Джан С. Смюел — від летунства.

Ґватемаля підтримувала кубинських повстанців в їх квітневій інвазії на Кубу

Ґватемаля Сиі. — Ґватемальський президент Міґуель Ідіґорас, виступаючи в телевізійній новорічній програмі, заявив вперше відкрито, що Ґватемаля допомагала кубинським повстанцям, які своєю інвазією на Кубу в квітні 1961 року пробували скинути режим Фіделя Кастра. Ідіґорас ствердив, що ґватемальський уряд не тільки заохочував кубинських повстанців до інвазії, але й віддав свої бази до їх диспозиції для військового вишколу і підготови. Деякі з цих баз діяли секретно, а деякі цілком відкрито. На думку Ідіґораса, вислід інвазії кубинських повстанців на Кубу, що була започаткована дня 17 квітня 1961 року, був поразкою тільки з погляду прокомуністичних елементів, які повлазили до преси і деяких американських урядів. З політичного погляду ця інвазія була великою перемогою, бо вона відстрашила Кастра від плянованих ним мілітарних аґресій на сусідні країни і з того часу закінчилися усі підривні акції Кастра на терені інших американських країн.

Пані Кеннеді відклала подорож до Індії на березень

Палм Віч, Флорида. — Пресовий секретар Президента П'єр Салінґер повідомив 30-го грудня, що пані Кеннеді не поїде до Індії в січні 1962-го року, як давніше плянувалося, тільки на початку березня ц.р. Відкладення поїздки сталося внаслідок недуги Президентського батька Джозефа П. Кеннеді. Пані Кеннеді мала відвідати Індію в листопаді 1961-го року, але прем'єр Неру, бувши у Вашинґтоні, запропонував пані Кеннеді прибути до Індії в січні 1962-го року, щоб бути в Ню Делі 26-го січня, коли припадає День Індійської Республіки. Теперішня дата візити на початку березня була узгіднена з урядами Індії і Пакістану. Салінґер заявив, що справа колишніх портуґальських колоній в Індії не грала ролі у відкладенні цієї візити.

Генеральний секретар ОН призначив 8-х своїх головних дорадників

Об'єднані Нації. — Генеральний секретар Об'єднаних Націй У-Тант призначив, за географічним принципом, вісьмох „головних дорадників у важливих справах". Є це, по одному, представники ЗДА, Латинської Америки (Бразилія), Західньої Европи (Франція), СССР, Східньої Европи (себто сателітські країни, ЧСР), Африка (Ніґерія), Середній Схід (Єгипет) і Азія (Індія). За політичним поділом — є там три західні, дві комуністичні і три невтральні країни, при чому Єгипет, а подекуди й Індія, здебільша тягнуть за Совєтами. Американським представником в тому гурті буде д-р Ралф Банч, дотеперішній заступник генерального секретаря, кол. лавреат Нобля за мирові заслуги.

Тавн Гол на концерті „Думки" була вщерть виповнена публікою

Ню Йорк. — Велика і репрезентативна концертова заля Тавн Гол була по береги заповнена публікою на концерті колядок і щедрівок, що його дав хор „Думка" минулої суботи, 30-го грудня ввечорі. Між приявними була поважна кількість американського і українського духовенства, на чолі із Стемфордським екзархом Преосв. Кир Йосифом Шмондюком. Хором диригував Іван Задорожний. В концерті взяла участь, як солістка, співачка нюйоркської міської опери, Марта Кокольська-Кобрин. Солістами в хорі виступали бас А. Добрянський, сопрани О. Зам'ята й Н. Двораківська та тенори Б. Пирожак і О. Богачевський. На фортепіяні акомпаніював Роман Стецура. Хор у супроводі фортепіяну і а капелля виконав: Лисенка „Різдвяну псальму", Кошиця „Бог Предвічний", В. Барвінського „Що то за предиво", Стеценка „Днесь поюще", Бортнянського „Слава во вишніх Богу", Кошиця „Нова рада стала" та Кошиця-Берника „Дар днесь пребагатий" і Л. Купчинського-М. Колесси „Не плач Рахиле" і, на закінчення першої частини, Концевича „Дзвони". У другій частині програми, яку започаткувала п-ні Кокольська-Кобрин солями Печеніги-Углицького „Ой, в гаю в гаю" та „Ой, сивая тая зазуленька", хор виконав: Ступницького „Ой, дозволь пан хазяїн", Стеценка „Ой, на річці на Ордані" та „На Орданській річці", Кошиця „Три товариші" і „А в Куцівці церкву будують". Вериківського „Ой, в чистім полі", Леонтовича „Щедрик" та Козицького „Ой, коляда, колядниця". Закінчено концерт популярною американською колядою „О, голі найт" у виконанні хору і солістки.

150 осіб зустрічало Новий Рік на Союзівці

Союзівка, Керґонксон. — Кругло 150 осіб, в цьому і з таких віддалених місцевостей як Дітройт, Торонто, Філяделфія, Коннектиката і, очевидно з Ню Йорку та Ню Джерзі, зустрічали Новий Рік серед незрівняної своєю красою зимової природи і української обстановки на цілій оселі У. Н. Союзу в Кетскильських горах. До більших груп учасників цих новорічних святкувань належала головно танцювальна група відомого громадського і союзового діяча з Ню Йорку, адв. Івана Флиса. Суботу й неділю провели гості — молодші на спортових заняттях, зокрема на санкуванні, а старші на прогулянках у вкриту грубою верствою білого снігу природу та у вигідних, огрітих приміщеннях гостинниці. Новорічна вечеря відбулася в неділю, 31 грудня пізно ввечорі і, очевидно, продовжувалась до зміни року о год. 12-ій вночі, яку зустрінуто традиційним згашенням на хвилину світла та радісними піснями і побажаннями. Опісля була музика й забави, а Любомир Калинич виконав ряд пісень, акомпаніюючи собі на ґітарі. Перед гостинницею, в якій відбувалася зустріч нового року, ясно світилася десятками синіх світел різдвяна ялинка, що додає великого чару оселі в цьому різдвяному сезоні. Гості мали велику приємність уже в самому доїзді на Союзівку, чисто прометеними шляхами серед вкритої снігом околиці. Черговою великою імпрезою на Союзівці буде український Свят Вечір в найближчу суботу, 6-го січня, із традиційними 12 стравами і колядами. Місця можна резервувати телефоном (Kerhonkson, N.Y., - 5-641) або поштовою карточкою до п'ятниці, 5-го січня включно.

Де Ґоль заповідає ліквідацію війни в Альжирі — відкликає війська

Париж. — Французький президент Шарль де Ґоль у своєму новорічному зверненні, що його передавано через радіо-телевізійну сіть у Франції в минулу п'ятницю 29 ц.м., заповів, що вневдовзі „так чи інакше" буде розв'язана Альжирська проблема і закінчиться тамошня війна з альжирсько-арабськими партизанами. Він висловив певність, що Франція співпрацюватиме з „суверенною і незалежною альжирською державою", яка постане на базі вільного голосування мешканців Альжиру з відповідними ґарантіями для тамошніх европейських мешканців. Зрештою, де Ґоль нічого не сказав про вислідн дотеперішніх тайних переговорів, які ведуться з арабськими націоналістами з Альжиру, мабуть, щоб — за пресовими коментарями — не пошкодити тим переговорам. Водночас де Ґоль заповів, що зараз на початку цього нового року будуть відкликані дві дивізії з Альжиру до Европи і частина летунства. Та заява викликала вдоволення серед альжирських арабів та пригнічення серед тамошніх французьких екстремістів. Зрештою, де Ґоль у своєму зверненні прославляв успіхи свого 4-річного режиму та перестерігав проти м'ягкости й податливости у відношенні до совєтського імперіялізму.

В АМЕРИЦІ

● **Президент Кеннеді** запросив до себе в гостину Савдіарабського короля Савда, який перебуває в бостонському шпиталі, де йому переводили операції на обидвох очах. Це має бути тільки чемностева візита, і ще не є відомо, коли вона відбудеться, і коли король залишить шпиталь. Президент не буде перед 7-им січня 1962-го року у Вашинґтоні.

● **11 більших** летунських ліній у ЗДА дістали дозвіл від Цивільної Аеронавтичної Ради збільшити на три відсотки ціну за їзду. Цей дозвіл важний є на 6 місяців. Збільшені ціни обов'язуватимуть 30 днів після того, як кожна лінія внесе про це прохання. Тепер квиток із Ню Йорку до Вашинґтону в першій клясі коштує $17.40, а після збільшення винесе $17.92; у звичайній клясі: $14.90—$15.35.

● **В 1961-му році запаси** золота ЗДА зменшилися на $877 мільйонів, а в 1960-му закордон купив був від ЗДА золота на два рази більшу суму — $1,689,000. Майже половина золота в 1961-му році відійшла за кордон в двох останніх місяцях, листопаді і грудні.

● **Департамент рільництва** обрахував, що в 1961-му році консумпція американських цигарок разом із експортом виносила рекордове число 528 більйонів, на 4 відсотки більше, як в 1960-му році. За ці цигарки курці заплатили більше $6,900,000,000, з чого майже $3,100,000,000 пішли до державної скарбниці як податок.

У СВІТІ

● **Голова місії Об'єднаних Націй** в Конґо д-р Стур Ліннер в офіційному звідомленні до централі ОН закинув бельгійській рудокопній компанії в Катанзі, що в її будинках в столиці Катанґи Елізабетвілі були пляново приміщені „снайпери" й скорострільні гнізда, з яких обстрілювано війська ОН. Вояки ОН знайшли під час одного хатнього трусу в Елізабетвілі мапу приміщень тієї бельгійської компанії з зазначенням отих стратегічних пунктів у вуличній війні проти військ ОН.

● **Індійський прем'єр Неру**, обороняючи себе проти закидів, що він своєю збройною акцією проти портуґальських колоніяльних посілостей порушив принципи свого вчителя Ґанді, твердив, що Ґанді схвалив був збройний спротив Польщі проти гітлерівської Німеччини, ото ж не був проти всякого вживання зброї в будь-яких нагодах.

● **До Східнього Берліну** приїхав американець Едґар Панкі з Каліфорнії, батько 20-річного студента, що його східньо - німецькі комуністи засудили — із ще одним американським студентом — на 2 роки в'язниці за спробу облегшення втечі німецькій студентці з Східнього Берліну на Захід. Англійського студента, засудженого за подібний „злочин", німецькі комуністи звільнили на інтервенцію збоку лідера англійської соціялістичної Партії праці.

● **„Комсомольська Правда"** закидає совєтським вчителям, що вони дають добрі ноти своїм учням не за їхніми дійсними поступами в науці, а тому, щоб виказатись перед вищою владою, що в їх школах добре вчаться. Виявлено це на великій конференції на Кремлі, де тавровано різні фальшиві методи пропаґанди і кар'єризму.

● **Портуґальський уряд** арештував і після переслухання видалив з Портуґалії кореспондента американської радіовисильні Коломбія Бродкестінґ Систем за звітування про неприхильні для портуґальського режиму коментарі сірих портуґальських громадян у зв'язку з завоюванням Індією портуґальських колоній на Індійському півострові.

● **У Флоренції в Італії** з великою парадою поставили назад ремонтовану мармурову статую Весни на славному флорентійському мості св. Трійці. Цю статую німці, відступаючи в останній світовій війні — зірвали динамітом. Рік тому робітники випадково знайшли на полі за містом голову тієї статуї цілу, тільки з пошкодженим носом. 400-річний міст прикрашено з цієї нагоди статуями, що символізують чотири пори року.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25—Jersey City and Foreign Rates:: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сіті і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок. — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

З Новим Роком

Природня різниця між першим днем нового і останнім днем старого року така сама, як між будь-якими іншими двома днями. Проте, в системі та в мірилі життя людини і людських спільнот ця календарна зміна має велике значення, і тому з нею зв'язані всілякі святкування, традиції і звичаї. Закінчується бо один, хоч і малий у вічності, але важливий період часу і починається новий, з новими надіями, хоч і завжди зі старими турботами.

Для нас, зорганізованої американсько-української спільноти, цей новий рік заповідає багато нового, а добре чи зле воно буде — це вже у великій мірі залежатиме також від нас, громадян. Крім всіляких „біжучих справ", у цьому році відбудеться ювілейна, бо 25-та з черги Конвенція нашої найстаршої і найбільшої організації, Українського Народного Союзу. Конвенції ці відбуваються в чотирирічних проміжках часу, і вони, звичайно, належать до найважливіших подій, мають рішальне значення і вплив на дальший розвиток не тільки цієї організації, але й всього нашого організованого життя. В цьому році матимуть свої конвенції й дві інші братські організації, а завершенням цих важливих зібрань в цьому справді конвенційному році буде восьмий з черги Конґрес Американських Українців, що має відбутися в жовтні. У нас, в системі „влади народу, через нарід і для народу", такого роду зібрання та їх ухвали мають рішальне значення для нашої праці і розвитку, тож ясно, що поважна частина нашої праці проходитиме під знаком цих конвенцій.

До найважливіших проблем і завдань нового року належатиме започаткована в минулому році акція збірки фондів на будову пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашинґтоні, що вже досі була, своїм засягом і вислідом, найбільшою і найуспішнішою такого роду акцією в нашій історії. Збіркова акція, мінімальною кінцевою ціллю якої є чверть мільйона долярів, повинна б цього року закінчитися. Щодо самого пам'ятника — в цьому році матимемо вже його проєкт, а якщо пощастить полагодити справу вибору відповідного місця в столиці, то будова й відкриття пам'ятника будуть, без сумніву, найвизначнішою подією в нашому житті.

Уже майже доконаною подією можна вважати випуск першого тому англомовної Енциклопедії Українознавства, яку підготовило Наукове Т-во ім. Шевченка і виданням якої турбується Український Народний Союз. Це також, без сумніву, буде найбільшою подією в наших зусиллях сказати і доказати світові українську Правду.

Це — тільки деякі з наших перспектив на новий рік, що оце почався. Від нас, загалу громадянства, залежать підсумки й оцінка цих подій з кінцем року. Але те, що готує цей рік для нас без нас, що принесуть нам події в світі, що чекає наш нарід, який вже від багатьох років зустрічає кожний новий рік з єдиною надією на волю, що очікує кожного з нас особисто — все це оповите серпанком невідомого. Тож цей новий рік зачинаємо, бажаючи собі взаємно щастя, здоров'я та всього доброго. Одне певне: кожна змарнована нагода зробити добре діло чи виконати свій обов'язок може вже ніколи не повторитись, і тому нашим найкращим новорічним побажанням буде тверда воля і рішучість жадної з таких нагод не пропустити. Тоді й новорічні побажання та надії матимуть більші виглядн на здійснення.

1961 рік у світі

Минулий рік названо в часописних оглядах „роком кризи". Він справді проходив від початку до кінця у напруженій міжнародній атмосфері з потенціяльними можливостями вибуху великої війни в різних пунктах ґльобу. Проте, властиво, у 1961-му році не постала ніяка нова криза, не виникло ніякої нової великої проблеми, а було продовження міжнародної мізерії з попереднього, 1960-го року. Не розв'язано в тому році ніякого великого конфлікту й по-давньому залишилася засаднича причина всього міжнародного лиха — совєтський імперіялізм, як і центральна запальна точка післявоєнного часу — поділена Німеччина і Берлін.

Не вдалася спроба нового американського президента Дж. Ф. Кеннеді „зговоритися" з Нікітою Хрущовим на зустрічі у Відні, і безпосередньо після неї почалося посилене дозброювання Америки. Не виправдалась також надія на можливість осягнути порозуміння на трирічній Женевській конференції в справі припинення атомових детонацій, як найпершого кроку на шляху до загального роззброєння. Навпаки, Совєти, підготовляючись крадькома під час тієї конференції, насправді зірвали її, повівши нову серію ядрових детонацій, включно з вибухом понад 50-меґатонової бомби. Єдиним „успіхом" в ділянці міжнародного роззброєння було порозуміння на терені ОН щодо нового складу міжнародної конференції роззброєння.

Берлінська криза тривала цілий рік. Вона була ніби злагіднена відкликанням совєтського ультимативного терміну щодо полагоди її по лінії совєтських вимог до кінця грудня, — але водночас надзвичайно загострилась внаслідок здвигнення на кордоні поділеного Берліну комуністичного „муру ганьби". Проте, Москві і її східньонімецьким слугам не вдалося всіми тими шантажами й актами насильства проломати одностайний західній фронт, захитати мораль будь-котрого західньоевропейського народу. Значно зросли збройні сили Північно - Атлантійського бльоку (НАТО). Зріст збройних сил Західньої Німеччини дав претекст Москві для політичного наступу проти Фінляндії і скандинавських членів НАТО, Норвегії і Данії, але — без успіху. Всередині комуністичного бльоку загострились відносини між Москвою і Пейпінґом на тлі догматичного спору, але це не відбилося на ситуації.

Дальшу агресивність виявили Совєти в атаках на генерального секретаря ОН Даґа Гаммершилда в ході кампанії за зміну існуючої структури Об'єднаних Націй. А втім, вимога Совєтів заступити генерального секретаря ОН „тройкою" — не вдалася. Сам Даґ Гаммершилд, що опирався совєтському натискові, згинув під час виконування своєї місії в Конґо у летунській катастрофі, що її справжніх причин і досі не виявлено. Його тимчасовим наступником став бірменський диплома́т У Тант. Центральною турботою Об'єднаних Націй цілий рік було Конґо. Не зліквідовано ще сепаратистичного руху конґолійських провінцій, а найрадикальніший той рух в провінції Катанзі привів до кривавих боїв між військом Об'єднаних Націй і катанґійською армією, зорганізованою й керованою білими військовиками з Европи. Об'єднані Нації збільшили своє членство до 104, але й самі пірнули в поважну кризу внаслідок щораз нових порушень і нехтувань їх чартеру Совєтами та новопосталими країнами, які поза власними справами не бачать світу. Все ж дещо зросло у світі усвідомлення істоти колоніялізму СССР.

Богдан Галайчук

ЩЕ ОДИН СІЧЕНЬ

Буенос Айрес. — 22-го січня українці й поляки святкують роковини геройських, але невдалих визвольних зривів — з 1918 і з 1831 років. Бажаємо латиноамериканським народам, щоб з кращим успіхом закінчився їх зрив проти російського імперіялізму, що має відбутися 22 січня 1962 року у відомому уруґвайському літнищі Пунта дель Есте.

Польський січневий зрив мав, сказати б, превентивний характер. Польське королівство, зреставроване Віденським конґресом у 1815 році, було об'єднане з Росією персональною унією, тобто творило окрему державу, яка не мала з Росією нічого спільного за винятком особи монарха. Але, з перспективи 1830 року, польській провідній еліті було очевидно — подібно як Мазепі 120 років перед тим, а фінляндським провідникам під кінець минулого сторіччя, — що їхня держава стоїть на шляху до ступневої інкорпорації. Польський зрив з 1831 року був грою на високу ставку. Можна було сподіватися, що від Віденського конґресу до проголошення Привислянського краю промине приблизно стільки часу, як від Переяслава до скасування Гетьманщини, що в міжчасі Польща стріне якогось Карла XII або хоч якусь Єлисавету — і було очевидне, що повстання ставить країну перед безпощадним: або пан, або пропав — або незалежність, або Привислянський край. Тому польська історіографія шанує групу молодих старшин, які взяли на себе ту історичну відповідальність — але не кидає каменем і на тих, які трималися російської клямки.

Проте, мабуть не так легко буде майбутнім історикам оправдати тих латиноамериканських президентів, які будь-що-будь тримаються фіделістичної клямки; бо з нашої історичної перспективи є очевидним, що Латинська Америка не наражається ні на яке ризико, зриваючи з Кастром, і навпаки: наражається, даючи змогу Кастрові далі експортувати большевію.

В листопаді 1961 Рада Організації Американських Держав — перманентний орган, що складається з представників 20-ох держав, акредитованих при цій організації — розглядала запропонований Колюмбією проєкт оборони американської системи проти інтервенції позаконтинентальних потуг.

У цьому проєкті немає мови про жадні санкції проти Куби: Колюмбія пропонує лише визначити реченець, до якого Куба мала б зірвати зв'язки з бльоком комуністичних держав і вернутися до міжамериканської системи. Колюмбія не домагалася поставити цей проєкт на денний порядок негайно — лише пропонувала передискутувати на черговому засіданні Ради, 4 грудня, внесок скликати на 10 січня т. зв. Консультативну конференцію міністрів закордонних справ американських держав, яка єдина компетентна прийняти або відкинути цей проєкт. Тобто предметом голосування на засіданні 14 листопада була лиш згода на започаткування довгої процедури, яка щойно на останньому етапі могла привести до рішень, неприємних для Кастра. Не зважаючи на це, дві держави здержались від голосування: Куба і... Бразилія. Позицію, що її зайняла Бразилія, годі вважати третьою — чи пак, вживаючи окресення Жаніо Квадроса, четвертою; Бразилія зайняла „другу" позицію, стаючи проти решти американських держав, пліч-о-пліч з Кубинською Соціялістичною Республікою.

Як це оправдати? Бразилійський представник при Організації Американських Держав, амбасадор Алісіо Жільберто Іріярте, пояснив кореспондентові Юнайтед Прес: „У нас тепер є парляментарний устрій і, практично, дві столиці, Ріо де Жанейро та Бразилія, тому треба чимало часу, щоб розглянути настільки важливу пропозицію." Йому, як виходить, невідомо, що недавня конституційна реформа у Бразилії практично не введена в життя, бо хитрий президент Ґуляр не дав себе приборкати парляментарними шорами, а вживає їх, як виходить, лише для дипломатичної гри, як покришки для своєї послідовної прокастрівської політики.

Бразилійському міністрові закордонних справ не лицювало вживати такого дешевенького арґументу, тому він дав, того ж дня, зовсім інакше пояснення бразилійської постави при голосуванні. Цей міністер, Сан Тіяго Дантас, перебував саме тоді з офіційною візитою в Буенос Айресі, де між іншим влаштував 14 листопада, пресову конференцію. „Бразилія — заявив він — не противиться скликанню консультативної конференції для розгляду кубинської справи, згідно з колюмбійською пропозицією. Та перед тим треба провести розмови на міністерському поземі, щоб краще вияснити ціль консультації". Плянуючи зустріч між головами держав, звичайно підготовляється її нарадами на міністерському рівні. Але дивно виглядає, пощо приготовляти на міністерському рівні зустріч на тому таки самому міністерському рівні. Тим більше, коли колюмбійська пропозиція, здавалося б, аж надто ясна.

Програвши баталію 14 листопада, антиінтервенціоністи пробували боронитися на другій лінії — на засіданні Ради Організації Американських Держав, 4 грудня. Тим разом уже не Бразилія зайняла „другу позицію", а — Мехіко представник якого голосував, подібно як і Куби, проти скликання консультативної конференції міністрів закордонних справ; Бразилія, разом з Арґентиною, Чіле, Болівією та Еквадором, стрималися від голосування. Для скликання консультативної конференції — твердив мехіканський представник — нобхідні дві умови: загроза для миру або загроза для суверенности одної з американських держав; а на думку мехіканського уряду, Куба не загрожує ні мирові, ні будь-чиїй суверенності.

„Субверсивна пропаґанда, — відповів колюмбійський представник, визначний інтернаціоналіст, Касейдо Кастілья, — або збройна поміч для скинення уряду загрожує мирові, бо викликає конфлікти, які можуть привести до війни. Коли якийсь уряд намагається змінити панівну систему в іншій державі, він нарушує незалежність тієї держави, бо незалежність виявляється саме у праві кожного народу вибирати свою форму правління. Тому пропозиція Колюмбії скликати консультативну конференцію міністрів закордонних справ згідна з постановами договору з Ріо де Жанейро".

Так само думає переважна більшість американських президентів, і тому колюмбійська пропозиція дістала більшість понад дві третини. Рішено скликати консультативну конференцію 10 січня, опісля відсунено її — але вже остаточно — на 22 січня, і устійнено місце: Пунта дель Есте. Протиінтервенціоністичному бльокові залишається третя лінія оборони Кастра, у самій таки Пунта дель Есте — але це мало надійна лінія. Вистачає більшість двох третіх членів ОАД — цебто 14 — щоб прийняти правосильне рішення, обов'язкове й для меншини. 14-го листопада і 4-го грудня зарисувався протикастрівський бльок з 15-ох американських держав — і немає виглядів відтягнути від нього дві держави, зокрема після Фіделевої „сповіді", потвердженої у промові 22-го грудня. І коли та більшість прийме, 22 січня, якісь постанови, неприємні для Кубинської Соціялістичної Республіки, тоді оборонці цієї останньої (вибачте, я хотів сказати: оборонці самовизначення й неінтервенції) стануть перед дуже прикрою дилемою: або виконати їх, тобто явно вдарити по своєму пупілеві, або не виконати, тобто явно і славно зломити американський реґіональний правопорядок.

ЧОМУ МОВЧАЛИ ВЧИТЕЛІ...

Середня школа в провінціяльному містечку Н., яких у Совєтському Союзі тисячі. Директор школи Смелтер — загальнознана в містечку особа. Член партії з якогось там року і — невситущий активіст. Він — досвідчений педагог, декілька разів нагороджений урядовими медалями за „зразкове виховання молоді" в дусі нової хрущовської доби. За шість років праці в цій школі він домігся високої успішности й дисципліни учнів і учениць, його школа прославилась своїми спортовцями і учасниками мистецької самодіяльности, про неї стали писати в газетах.

І от — скандал у маштабах цілого району: дир. Смелтера викидають зі школи на основі статті 47-ої кодексу законів про працю, що в перекладі на зрозумілу мову означає — за непридатністю.

Справа набрала широкого розголосу — покотилася з району до району і докотилася до Москви. І московські „Ізвестія" вислали до містечка свого кореспондента, щоб цю справу, як то кажуть, розжував на місці.

Ниточка, яка довела до клубочка, починалася в місцевому театрі. Бо власне з того театру не вернулася ввечері після вистави до шкільного гуртожитку - інтернату учениця К.

На слідстві, яке провів директор Смелтер, встановлено безсумнівно, що учениця К. прийшла до шкільного гуртожитку аж уранці, заплакана, і розповіла подругам, що по закінченні вистави учитель хемії запросив її погуляти по місті. Потім повів до себе, додому, переконавши, що вертатися до гуртожитку вже запізно, що це викличе гнів виховниці. У себе вдома він поставив перед дівчиною пляшку вина, але пити вона рішуче відмовилась. Тоді він сам випив вино. Дівчина пробувала була втекти, але вчитель двері замкнув і сховав ключа.

„Злочин" директора Смелтера, за який його кінець-кінцем звільнено з школи, полягав у тому, що він своїм слідством „кинув тінь на совєтську школу": замість справу замазати, обмежитись „товариським судом", пішов до начальника місцевого відділу освіти, вимагаючи гостро покарати вчителя. Отже, виніс сміття з совєтської хати.

Що більше, за кілька днів після цього до Смелтера попав щоденник учениці Рути А. Дівчина писала в тому щоденнику, що вона була в близьких відносинах з учителем математики і журилася, що він перестав цікавитись нею і почав залицятись до інших учениць. Рута називала імена своїх подруг, яких він заманював до себе, на приватне помешкання, обіцяючи виставити кращу оцінку з математики.

Цим разом директор школи пішов уже не до відділу освіти, а до самого секретаря районового партійного комітету. І це припечатало його справу. Секретар скликав комісію і доручив прокуратурі притягнути вчителів - розпусників до відповідальности. А директорові школи виголосив строгу догану за те, що під його начальницьким оком діються такі негарні речі. І справу його переслав до міністерства освіти, яке поробило з того свої організаційні висновки.

Перед районовим начальством постало питання: як же бути із зганьбленою честю школи? Не дівчат, а — школи! І у відділі освіти — за мовчазним потуранням секретаря партійного комітету — знайдено вихід із неприємної ситуації: представити на суді справу так, що Смелтер, мовляв, усе перебільшив, роздмухав з власних, еґоїстичних мотивів, негідних директора виховного закладу.

На суді, що розглядав справу вчителів - розпусників, виступили, як „громадські оборонці", п'ять їхніх колеґ, які передали на руки судді протокол - ухвалу всіх учителів і виховників школи про те, що вони беруть обвинувачених „під свою відповідальність — на виховання". Усі п'ять „громадських оборонців" заявили, що обвинувачені вчителі хемії і математики — прекрасні педагоги, добрі товариші і чесні комуністи. Щодо всього іншого вони набрали води в рот. З свого боку суддя зробив усе, що було в його спроможності, щоб так добре характеризовані підсудні не зазнали особливої кривди з руки правосуддя.

Кореспондент „Ізвєстій", по такому Соломоновому суді, звернувся до міністерства освіти із запитом: за що ж все таки винесено догану і звільнено з школи директора Смелтера? З відповіддю в міністерстві вже були готові: „Він - брутальний, зарозумілий і зухвалий", — умотивували там

(Закінчення на стор. 3-ій)

На теми дня

Аби свобода думки і слова не була фразою

Д-р Ростислав Єндик, відомий наш науковець і публіцист, надрукував у мюнхенському „Шляху Перемоги" з 10-го грудня 1961-го року полемічну статтю: „Язву випалювати з коренем", в якій найгострішими словами засуджує філядельфійську „Америку" за статтю: „Куліси атентату на Степана Бандеру в совєтській і німецькій версіях", надруковану в тому щоденнику з 21-го листопада ц. р.

Заголовки обидвох статтей говорять в чому справа. „Америка" в оспорюваній д-ром Єндиком редакційній статті, як і раніше в редакційних заввагах до повідомлень у справі викриття вбивника провідних діячів українського визвольного руху, сл. п. д-ра Лева Ребета і Степана Бандери, вважала за відповідне висловити цілий ряд скептичних думок і застережень, не виправдуючи ані не доказуючи їх переконливими арґументами. Важко зрозуміти чому і якими мотивами могла редакція згаданого щоденника керуватись таким і відношенням і таким трактуванням справи, яка до глибини заторкує не тільки українські інтереси, але й українські почування. Це тим дивніше, що згаданий щоденник після вбивства Степана Бандери в жовтні 1959 р. не то що припускав, але прямо перерішував саме такий стан справи, як його потвердило виявлення вбивника сл. п. Ст. Бандери і д-ра Ребета, ще заки він був відомий і потверджений цим виявленням. Не треба бо аж великої далекозорости чи мудрости, щоб за того роду злочином, який стався в Мюнхені із скритовбивством Степана Бандери, добачувати руку Москви.

Та це тільки один бік медалі. Не погоджуючись із становищем, яке зайняла „Америка" в оспорюваній статті з 21-го листопада, тим не менше не можна погодитись із статтею д-ра Єндика, зокрема з її тоном і формою. Аж так бо зле з нами не є, щоб в Редакції „Америки" сидів закаптурений большевицький аґент чи провокатор, не видно в тій редакції теж „гнилі аж до стрижня сягаючої гнилі" і не можна назвати редактора чи редакційного співробітника „креатурою", що заслуговувала б на вічну ганьбу і аж таке наталвування, яке йому дає д-р Єндик.

В цілому культурному світі, між виробленими суспільствами прийнялась засада „погоджуватись не погоджуватись". Не тільки можна, але й треба оспорювати те, що ми вважаємо за неправильне, треба поборювати те, що вважаємо за зле. Ніхто не є непомильний, в суспільному житті і, зокрема в політиці, існують принципи, але немає догмів. І тому, навіть найзавзятіше поборюючи думку, з якою не погоджуємось, ми не сміємо за цю думку когонебудь карати. Свобода думки і вислову не для паради займає перше місце між чотирьома свободами, на яких мав би постати кращий світ і не для форми, але для життя вона включена в конституції та хартії прав найпередовіших країн світу. Це, мабуть, Вольтерові належить клясична засада, що „ані в одному слові не погоджуюсь з твоєю думкою, але готов вмерти, щоб ти мав право її висловити". Нам усім, зокрема працівникам преси, мусить залежати на тому, щоб кожна людина в світі, в цьому й сам редактор мав право висловити свою думку, навіть найбільш абсурдну, без страху, що за це будуть його судити і неперебірливо лаяти.

Ми маємо респект, як до автора статті: „Язву випалювати з коренем", так і до газети в якій ця стаття надрукована. Але стаття була б куди переконливіша, якби в ній була, нехай і гостра, але речева полеміка, без лайки й епітетів на інакодумаючих. Інакше розминається з ціллю.

З ПІСЕНЬ САПФО

Коли тебе пристрасть огорне,
Держи ж за зубами язик!
Бо хто верещить і дуріє,
Ввесь труд його зійде на пшик!

(З грецької мови переклав Іван Франко).

ХРОНІКА 1961 РОКУ

ДЕЯКІ ПОДІЇ З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ

СІЧЕНЬ

6 — Смерть 1-го Митрополита Української Католицької Церкви в Америці, Кир Константина Богачевського, у Філядельфії, Па., на 77 році життя.

7 — Різдво Христове: урочисті церковні відправи. Пастирські Послання українських католицьких і православних Владик. ПЦ Палладія.

9 — Призначення Кир Йосифа Шмондюка на тимчасового адміністратора Філядельфійської архиєпархії Української Католицької Церкви в ЗДА.

13 — Мистецька Комісія Крайового Комітету Пам'ятника Т. Шевченкові у Вашинґтоні вперше оглянула відповідні під пам'ятник площі в столиці ЗДА.

14 — Заклик Крайового Комітету Пам'ятника Т. Шевченкові: проголошення 1961 Шевченківського Року у сторіччя смерти Кобзаря; подібний заклик Комітету Українців Канади й Екзекутиви УНСоюзу.

17 — Величавий похорон митрополита Константина Богачевського з участю коло 20 українських і чужих владик; тіло поховано в крипті катедри у Філядельфії.

22 — 43-ті роковини проголошення державности і 42-гі роковини соборности Української Народної Республіки: проголошення „Українського Дня" в цілому ряді міст і стейтів у ЗДА і Канаді, молитви в обох палатах Конґресу за Україну, заяви конґресменів і сенаторів, вписані до рекорду; 10 українських партій і груп вислали з цієї нагоди спільний меморіял до всіх членів Об'єднаних Націй.

27-29 — Крайова конференція організації Молоді Українських Націоналістів (МУН) в Ню Йорку; зміна назви на „Федерація Молоді Української Національности". Голова: Мирон Куропась.

— В м. Оберн, Н. Й. перезвано одну вулицю на „вул. Тараса Шевченка".

— УВАН закупив власний будинок в Ню Йорку при 206 Вест 100 вул. Посвячення арх. Мстиславом 17 грудня 1961 р.

ЛЮТИЙ

11 — Відкриття і посвячення Українського Народного Дому в Лос Анджелесі, Каліф.

11-12 — 11-ий З'їзд Організації Оборони Чотирьох Свобід України в Ню Йорку; 67 делеґатів з 24 Відділів. Голова: Є. Лозинський.

19 — Урочиста консекрація Кир Володимира Маланчука, ЧНІ, у Вінніпеґу, Кан., на єпископа й Апостольського екзарха українців-католиків у Франції.

26 — Загальні Збори Українського Медичного Т-ва в Канаді, в Торонто, Онт., к. 100 лікарів; рішення об'єднатися з Українським Лікарським Т-вом в ЗДА в „Українське Лікарське Товариство в Півн. Америці"; голова: д-р М. Остафійчук.

— Заінкорпорування Крайового Комітету Пам'ятника Т. Шевченкові у Вашинґтоні.

БЕРЕЗЕНЬ

1 — Проклямація Крайового К-ту Будови Пам'ятника Шевченкові, започаткування збіркової акції.

— Відкриття виставки Т. Шевченка в Публічній Бібліотеці в Ню Йорку.

5 — Відкриття виставки Т. Шевченка в Конґресовій Бібліотеці у Вашинґтоні.

7 — Поновні оглядини площ під пам'ятник Т. Шевченкові у Вашинґтоні, — зустріч членів Комітету з конґресменами.

10 — Поява спеціяльного числа „Свободи" (ч. 45), присвяченого Т. Шевченкові.

— Проголошення Шевченківського року в стейті Іллиной.

— Смерть в Торонто, Онт., Канада, кол. шефа штабу Бриґади УСС і кол. голови „Сільського Господаря" у Львові, Мирона Луцького, на 70-му році життя.

10-12 — Шевченківські концерти - академії по всіх більших скупченнях українців.

13 — Смерть в Ню Йорку ген. шт. підполк. Романа Долинського на 59-му році життя.

17-19 — Перша сесія Світового Конґресу Української Вільної Науки, влаштована НТШ у Шевченківському Році в Ню Йорку.

18 — Богослужба в соборі св. Патрика в Ню Йорку, кард. Спелман і Кир Амвросій, в інтенцію Української Церкви і Народу.

19 — Концерт - академія на честь Т. Шевченка в Карнеґі Голл в Ню Йорку з виступами проф. Р. Смаль-Стоцького, як голови НТШ, і сен. Джекоба Джевітса.

— Звернення канадійського прем'єра Діфенбейкера у зв'язку з 100-річчям смерти Т. Шевченка.

25 — Перша нарада спортових Т-в Канади і ЗДА в Ню Йорку.

26 — Смерть головного предсідника УНСоюзу і президента УККА Дмитра Галичина внаслідок нещасливого випадку 11 березня на 66-му році життя. Величавий похорон 1 квітня з відправою Єп. Амвросія Сенишина в церкві св. Юра в Ню Йорку.

КВІТЕНЬ

9 — Великдень: Урочисті Богослужби, Послання катол. єп. Кир Амвросія, та православних владик: митр. Іоана, архиєп. Мстислава, арх. Геннадія, арх. Володимира з УПЦ та арх. Палладія і арх. Ігоря з УАПЦ.

15 — Посвячення площі під нову парафіяльну школу в Джерзи Сіті, Н. Дж., Кир Йосифом Шмондюком.

16 — Крайовий З'їзд СУМ'у в Брюсселі, Бельгія; голова: О. Коваль.

22-23 — 5-ий З'їзд Т-ва Української Студіюючої Молоді ім. М. Міхновського (ТУСМ) у Філядельфії; голова: Вол. Будзяк.

29 — Парада Льояльности в Ню Йорку й інших містах, активна участь українців.

— Відкриття в Колюмбійському університеті в Ню Йорку Шевченківської виставки.

ТРАВЕНЬ

2 — Смерть ректора Українського Вільного Університету, проф. д-ра Івана Мірчука в Мюнхені, Німеччина, на 70-му р. життя; похорон 6 травня.

— Участь української групи в 2-тижневому Семінарі державної оборони в Нюарку, Н. Дж.

3 — Смерть піонера й лідера української колонії в Параґваї, Омеляна Іллі

(Закінчення на стор. 4-тій)

УСЯ ЦЬОГОРІЧНА КОЛЯДА НА ХАРИТАТИВНУ АКЦІЮ ЗУАДК!

ПОЖЕРТВИ ВИСИЛАТИ БЕЗПОСЕРЕДНЬО ДО ЗУАДК У ФІЛАДЕЛЬФІЇ: UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5, PA.

ЗАКЛИК УККА В СПРАВІ УНФОНДУ

Екзекутива УККА повідомляє всі свої Відділи та всі членські Організації і всіх Платників Національного Датку про стан Українського Народного Фонду після проведеної в цьому році т. зв. ударної кампанії в часі між 15-тим жовтня і 15-тим грудня 1961 р.

У цьому році за час від 1-го липня 1961 р. до 20-го грудня 1961 р. наплило до Народного Фонду $26,692.90. А минулого 1960 р. у тому самому часі наплило, а в тім і з ударної кампанії, $35,645.85.

Таким чином приходиться ствердити, що в цьому діловому році зібрано до УНФонду на кругло $10,000 менше ніж у попередньому році.

До того є одна з дуже важливих причин, а то факт, що деякі Відділи УККА збірок до УНФонду ще не почали, бо викінчують у себе збірку на будову Пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні. Об'єктивно треба ствердити, що справа збірок на пам'ятник Шевченкові не повинна впливати від'ємно на збірки до УНФонду. В даному випадку ще тим більше, що не хто інший, тільки Український Конгресовий Комітет Америки був як спричинником будові пам'ятника Шевченкові так і основником Комітету для його побудови.

Екзекутива УККА закликає тому всі свої Відділи та Центральні Організації до пороблення негайних заходів для приспішення збірок до УНФонду, бож самозрозуміло, що при сучасних відносинах у світі потреби УККА непомірно зростають, а тому й фонди мусять збільшуватись.

Екзекутива УККА апелює з черги до всіх Організацій і Жертводавців, щоб в січні місяці посилити вплиunion до УНФонду, а всі чисті прибутки із святкувань Роковин 22 Січня 1918 і 1919 років надсилати теж до Українського Народного Фонду УККА.

Екзекутива УККА вірить, що цей заклик не впаде в порожнечу, але дійде до серця і розуму кожного американського українця, що знає цілі і завдання Українського Конгресового Комітету.

ЕКЗЕКУТИВА УККА

Українська святочна радіопрограма в Ютиці, Ню Йорк

Несподівано члени 58 Відділу УНС, який існує при українській православній парафії св. апп. Петра й Павла в Ютиці, Н. Й., познайомились з новим настоятелем згаданої парафії всеч. о. Юрієм Красевичем, який почав свої душпастирські обов'язки від початку грудня 1961 р.

Зацікавлені відразу відчули пожвавлення праці в духовому, парафіяльно - організаційному й культурному житті. Новий настоятель поставився до нашого Відділу дуже прихильно в час загальної Панахиди за відійшовших від нас у Господню вічність членів нашого Відділу, які рівночасно весь час були членами повищої парафії. Сподіваємось, що при належному розумінні обов'язків нашими членами — ми завжди знайдемо зрозуміння й допомогу нашого душпастиря, а зі свого боку ми повинні дати йому належну поміч і піддержку, яка є тільки в спроможностях 58-го Відділу.

Хоч новий Настоятель прийшов кілька тижнів перед Різдвом Христовим, проте вже зумів вистаратись півгодини часу для організованої ним спеціяльної Різдвяної радіопрограми, яка складатиметься з Різдвяного пастирського Слова (проповіді) англійською і українською мовами, наших кращих мистецько оформлених колядок та „Херувимської" Бортнянського, виконаної нашими славними бандуристами. Програма відбудеться на перший день Різдва, в неділю, 7-го січня, о год. 2-ій, на радіостанції ВРУН Ютика, Ню Йорк.

Українська громада в Ютиці нетерпеливо очікує цієї програми, щоб духово відпочати. Просимо й інших наших сусідів, що проживають в засязі даної радіо - станції, звернути на це увагу.

І. Яковенко
секретар 58 Відділу

Українці Гемилтону вшановують пам'ять о. Маркіяна Шашкевича

Найкращим пам'ятником Маркіяна Шашкевича в Гемилтоні, Онт. була б Рідна Школа його імени для дітей місцевої громади.

Таку пропозицію висловив д-р Микола Скаб, у своїй святочній доповіді на концерті з нагоди 150-ліття уродин Маркіяна Шашкевича, який влаштувало гемилтонське Братство Українців Католиків (БУК), в суботу 23 грудня 1961.

Д-р Скаб, член 458 Відділу Українського Народного Союзу, накреслив у своїй доповіді умовини, що існували на західньо - українських землях за життя о. Маркіяна, згадав про кріпацький стан населення того часу і майже повне забуття української мови, а тоді заявив, що Маркіян Шашкевич мусів „щось дійсно великого доконати за своє коротке життя, коли до сьогодні пам'ять його святкують".

Прелеґент пояснив тоді важливіші вчинки о. М. Шашкевича які дали йому право називатися пробудником Галицької Землі і звернув увагу на важливість мови для державного життя народу. Для кращого плекання української мови, сказав д-р Скаб, і для вшанування пам'яті о. М. Шашкевича найкращим пам'ятником, що його місцева громада могла б здвигнути, була б Рідна Школа імени Маркіяна Шашкевича. Присутні привітали оплесками цю думку прелеґента.

На програмі концерту, яким проводив Іван Бойко, голова відділу БУК, виступало теж два хори — дитячий зі школярів Рідної Школи під проводом п-ні М. Шадурської, і чоловічий хор парохії св. Духа, яким диригував М. Бучинський. Школяр З. Масняк продеклямував вірш „Підпишися", а пластунка Рома Багрій відіграла „Спомин з гір" на фортепіяні.

Микола Рубашевський і Богдан Козак оформили сцену, на якій в центральнім місці висів портрет о. Маркіяна Шашкевича, роботи Романа Козака.

Концерт попередила панахида з проповіддю за душу о. Маркіяна, яку відправив о. д-р Микола Комар, в церкві св. Духа.

Р. Х.

Коротні Вістки

● „Економіческая Жізнь" в Москві оскаржує совєтський промисл, що деякі фабрики продукують товар такої поганої якости, що люди відмовляються купувати їх. Коли ж появиться щось доброї якости, то коштує так дорого, що — як це сталось в Кіргізії — люди домагаються хоч би гіршого товару, коби дешевого, бо кращого не всилі купити.

● Французький генерал Чарльс Аллере, головний командант в Альжирі, у своєму Різдвяному зверненні до підчинених йому 400.000 вояків закликав їх до дисципліни та сліпого виконування наказів своїх командних зверхників. Він переконував вояків, що реґулярна армія тратить взагалі рацію існування, якщо починає політикувати і відмовляє послуху законній владі. Гурт колишніх генералів і полковників, позбавлених своїх ступнів за бунт проти уряду, керує тепер терористичною організацією проти режиму.

Торонтонська виставка Грищенка

(24 жовтня — 18 листопада 1961)

„Грищенка порівнювано з Ван Гогом, Бенуаром і Матіссе, він є мистцем, який у своїй творчості вміло схоплює цілу природу. Він є творцем, який насолоджується різноманітністю барв" — писав Кльод Божер Маркс.

Чи треба перебувати у мистецьких центрах світу, щоб побачити колекцію творів нашого маляря? Ні! Треба лиш зайти до галерії картин „Ми і світ" у Торонті та в ній налюбуватись цим багатством.

Александер Грищенко народився 1883 року в Кролівцях на Україні. Освіту здобув він у Києві, Петербурзі і Москві, де успішно закінчив студії у ділянці біології. Одначе козацька кров з роду зове його до пригод та мандрівок а не до спокою академічної праці. Він швидко кинув все та почав мандрівку по світі. З недавнього студента зродився мистець, який з непересічним змислом обсерватора відтворював враження своїх подорожей у картинах.

Після революційних подій на Україні Грищенко виїхав до Туреччини. Там, окутаний леґендами сонячного орієнту та під впливом візантійського мистецтва, творив барвисті акварелі, що стали прелюдіями до його дальшої творчости.

З Туреччини Грищенко переїхав до Атен, але, мабуть, Греція не захопила нашого мистця, бо вмедовзі він опиняється в Парижі. Там мистець не лише знайшов особисте задоволення, але і признання мистецьких критиків. Він притягав увагу видатних колекторів образів, а число його виставок зростало з року на рік. В короткому часі твори нашого мистця появилися поруч Сезана, Манне і Ван Ґоґа у ґалеріях Лондону, Штокгольму, Брюсселі та Ню Йорку.

Олександер Грищенко — це мандрівник, він не задержується довго в одній місці, він їздить по Франції, від побережжя до побережжя. Його манить північ, він їде до Швеції лиш на те, щоб знову вертатись на південь та відвідати Корсику, Канарійські острови і т. п. Однак, куди б мистець не мандрував, то малює те, що захоплює його ліричну душу.

І хоч торонтонська виставка мала лиш 22 експонати, то все ж таки і вона віддзеркалювала характеристичні риси нашого мистця.

В картинах Олександра Грищенка не знаходимо нічого абстрактного, а навпаки, вони повні реалізму. Його тематика є цікава часто з природним аспектом, повна поезії та ритму. Це бачимо в його численних красвидах гір і моря. Розбурхане море манить нашого мистця, він малює його серед скель, яких могутність контрастує з пінистими хвилями. Він вміло ступенює зелений колір води з голубим небом то знову контрастує розбурхане море з понурими хмарами.

Не можна поминути красок, яких вживає мистець. Їх пестрість, чистота та ясність зливаються з ритмом та рухом. Грищенко немов вмілий диригент використовує ці елементи в оркеструванні своєї симфонії, він допомагає глядачеві відкрити глибини цілости, захопити його естетичні почування та перенести його уяву в дійсність. Вистачає поглянути на красвиди, щоб потвердити ці спостереження. Грищенко все той самий, що до мертвого додає руху, а до живого динаміки.

Квіти та „мертва природа" — це також тематика картин мистця, — у них Грищенко так специфічний, як і всюди — бо квітам надає він свіжости, світла та тепла, а „мертву природу" розмальовує красками, які навіть у місцях найбільшого холоду темноти чи понурости захоплюють душу глядача.

Христина Годів-Юзич

ЧОМУ МОВЧАЛИ ВЧИТЕЛІ...

(Закінчення зі стор. 2-ої)

рішення про „непридатність" Смелтера.

„Мабуть у цьому є частка правди, — ніби признається кореспондент. — Смелтерові нелегко було боротися з розпусниками, а криводушними й нечесними людьми, з боягузами - мовчальниками. Він справді надміру гарячкував".

Випадок у провінціяльній совєтській школі, де загніздилась розпуста, де вчителі задля „врятування чести школи" знехтували честь дівчатучениць, потоптали основи педагогіки й моральности — очевидно, не поодинокий. У кожній школі в кожній країні можуть траплятися випадки, які не приносять доброго імени вчителям - вихсвникам. Але тільки в Совєтському Союзі існує удержавлене лицемірство, обов'язкова кругова порука винних і невинних у приховуванні сміття, породжуваного державно - політичною системою. З совєтської „ізби" не вільно виносити сміття. Навіть членові партії, директорові школи. І саме це прислів'я пригадав начальник відділу освіти, коли настановляв і напоумляв „громадських оборонців" з-поміж учителів, колеґ обвинувачених.

Моральне і неморальне — вчив Ленін — поняття релятивні. Для нас, комуністів, казав він, моральне — це все, що сприяє нашій справі, а неморальне — це все, що стоїть їй на перешкоді. Очевидно, вчителі, які на суді кривили душею, оббріхували директора школи і мовчали, щоб врятувати від кари ґвалтівників і деморалізаторів молоді, робили так, як учив Ленін.

І тому вогонь, яким запалав був кореспондент „Ізвестій" — бенґальський вогонь. І тому обурення, з яким він ставить питання. „Чому мовчали вчителі?" — фальшиве обурення.

В. С-ко

Генерал Вокер проти двопартійної політики

Джексон, Мізурі. — Колишній генерал Едвін А. Вокер, виголосив свою другу опромову після резиґнації з армії на „зборох американізму", де заявив, що „треба забути" про так звану двопартійну політику, бо це була б небезпечна гра з безпекою країни. Ген. Вокер сказав, що не можна „з чисто особистих або тільки політичних причин обороняти помилки Дж. Ф. Кеннеді або Двайта Д. Айзенгавера, Ірла Воррена або Гюга Блека, Линдона Б. Джансона або Ричарда М. Ніксона". Ген. Вокер домагатиметься конґресового слідства в справі „перекручувань" в політиці ЗДА під час останніх 16-ох років. На думку генерала Вокера, ліва інтелігенція вже перетягнула на свій бік Найвищий Суд ЗДА, а тепер хоче опанувати Конґрес. Приклад навернення на ліво — віце - президент Джансон.

● На острові Квімой у протоці Формози є 25 американських старшин і вояків, що служать там як інструктори й дорадники вільно - китайського гарнізону, що перебуває в підземних схоронищах і глибоких окопах. Вони святкували Різдво біля спровадженої з великим трудом ялинки та з колядками, що їх співали — платівки.

● Куба під режимом Фіделя Кастра веде закордонну торгівлю в 75 відсотках з країнами комуністичного бльоку і тільки 25 відсотків із державами вільного світу.

ХРОНІКА 1961 РОКУ

ДЕЯКІ ПОДІЇ З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ

(Закінчення із стор. 2-ої)

Падучана, в Асунсіоні, Параґвай, на 76-му р. життя.

6 — Іменування Папою Апостольського адміністратора Крижевецької єпархії в Юґославії преосв. еп. Гавриїла Букатка на Архиєпископа Мокіївського.

— Вибір проф. Юрія Панейка на нового ректора УВУ у Мюнхені.

7 — Відкриття в Пенсилвенійському університеті у Філядельфії Шевченківської виставки.

10 — Смерть кол. директора Маслосоюзу в Львові, видатного діяча інж. Андрія Палія в Едмонтоні, Канада, на 68-му р. життя; похорон 13-го в Торонто.

14 — Посвячення Еп. Иосифом Шмондюком наріжного каменя Джуніор Коледжу у Фокс Чейсі у Філядельфії, Па.

15 — Василь Олійник з Детройту, Міш., подарував 4 000 дол. на пам'ятник Шевченка.

22-26 — Річні наради Гол. Уряду УНСоюзу на Союзівці; 24-го вибір Иосипа Лисогора на головного предсідника УНСоюзу, Ст. Куропася — на заст. гол. предсідника й Івана Кокольського — на головного контролера.

25 — 35-ті роковини трагічної смерти Гол. От. Симона Петлюри: Академії в усіх більших скупченнях українців.

27-28 — Делеґатський З'їзд Українського Лікарського Т-ва в ЗДА, в Ню Йорку; голова: д-р Ростислав Сочинський.

29 — Смерть о. Іллі Гаврилишина, кол. старшини УГА й видатного діяча, в Питфілд, Масс., на 68-му році життя.

— О. д-р Василь Кушнір, голова КУК, став членом Ради Канади.

— Поява монументального твору д-ра Я. Пастернака „Археологія України" в Торонто, Кан.

ЧЕРВЕНЬ

5 — Постанова Президії УНРади про розв'язання УНРади й перенесення сесії до ЗДА. Відмова збоку през. д-ра Ст. Витвицького. Відсунення сесії до 21 червня.

3-4 — 9-ий З'їзд Т-ва б. вояків УПА ім. ген.-хор. Т. Чупринки. Голова: Микола Грицков'ян.

4 — Урочисте вмурування в стіну Церкви - Пам'ятника в Бавнд Бруку цеглини з собору св. Софії і церкви Успення з Києво - Печерської Лаври в Києві.

10-11 — 14-та конвенція Українсько - Американських Ветеранів на Союзівці. Комендант: Матвій Повп.

13 — У м. Френкліні, Н. Дж., перезвано „Сентрал Евеню" на „Евеню Тарас Шевченко".

17 — Загальні Збори Спілки Українських Журналістів Америки в Ню Йорку.

17-18 — Загальний Делеґатський З'їзд Об'єднання Українського Академічного Т-ва „Зарево" в Ню Йорку. Голова централі: Павло Дорожинський; голова Крайової Управи: Богдан Гасюк.

22 — Конґресмен Джан Лесінскі з Міш. зголосив у Конґресі спільну резолюцію в справі Шевченкової поштової марки.

24 — Загальні Збори Крайової Шкільної Ради в Ню Йорку. Голова: проф. Едвард Жарський.

25 — Повторне здобуття футбольною дружиною „Тризуб" у Філядельфії, Па., першости в змаганнях за чашу ЗДА.

— Велика публічна маніфестація на честь Т. Шевченка в Торонто, Канада, вуличний похід, концерт.

26 — Проголошення Крайовим К-том Пам'ятника Т. Шевченка конкурсу на проєкту пам'ятника.

— Почалася будова Колеґії св. Василія Великого у Стемфорді, Конн.

ЛИПЕНЬ

1-2 — 5-ий Конґрес Українського Студентства Америки в Дітройті, Міш. Голова: Вол. Прибила з Сиракюз, Н. И.

6 — Смерть у Парижі протопресвітера Вол. Вишневського, адміністратора УАПЦ у Франції, Італії, Еспанії і Швайцарії, на 64-му році життя.

7-10 — Собор Українського Євангельського Об'єднання в Півн. Америці, у Вінніпеґу, Канада. Новий голова Гол. Управи: паст. Іван Ковалевич з Монтреалу.

9 — Урочисте й маніфестаційне відкриття пам'ятника Т. Шевченкові перед провінційним парляментом у Вінніпеґу, Ман., Канада, долота арт. Андрія Дарагана, з промовою канадійського прем'єра Джана Діфенбейкера.

14 — Проголошення през. Кеннеді Тижня Поневолених Націй 16-22 липня, — заходи УККА для маніфестаційного відсвяткування цієї події в різних містах і стейтах.

16 — Ювілейна зустріч лемків ЗДА і Канади з нагоди 25-річчя Організації Оборони Лемківщини, Йонкерс, Н. И.

21 — Поновна ухвала Президії УНРади по лінії рішення з 5 червня. Відкинення през. С. Витвицьким. Перенесення сесії УНРади з 21 червня на 26 липня, потім на 8 вересня, врешті на жовтень.

22 — Смерть у Гантері, Н. И., д-ра Любомира Ортинського, голови Гол. Управи Братства I УД УНА, видатного журналіста й політика, на 42-му р. життя.

СЕРПЕНЬ

2 — Смерть в Монтреалі, Канада, проф. Юрія Русова, ученого й публіциста, на 66-му році.

10-13 — 23-тя конвенція Ліґи Української Католицької Молоді в Ню Йорку. През.: Доналд М. Нілий.

11 — Призначення Папою о. д-ра А. Сапеляка на єпископа для українців - католиків в Арґентині.

22 — Молодий науковець з України Микола Середа „вибрав свободу" у Відні.

27 — Самогубство туриста з Білоруси Всеволода Кравченка в Каен, Франція.

28 — Призначення Папою Кир Амвросія Сенишина на митрополита Української Католицької Церкви в Америці, Кир Йосифа Шмондюка — на екзарха Стемфордсько - Нюйоркської Єпархії й монсіньйора Ярослава Ґабра — на єпископа новоствореної Єпархії в Шикаґо.

— Призначення Папою о. Евгена А. Горняка, ЧСВВ, з ЗДА на апостольського екзарха для українців-католиків в Англії, з титулом єпископа Гермонтісу.

— Д-р Михайло Клочко, учений хемік з України, „вибрав свободу" в Канаді.

ВЕРЕСЕНЬ

2 — У Клівленді, Огайо, Основуючі збори Українсько-Американської Асоціяції університетських професорів. Голова: д-р Мирон Мельник з Кент-Стейт університету.

2-3 — 7-ий Крайовий З'їзд Братства кол. Вояків I УД УНА, в Ґлен Спей, Н. И. Голова: Л. Білик з Рочестеру, Н. И.

— 11-ий З'їзд ОДУМ в Ґлен Спей. Голова Гол. Управи на ЗДА: А. Філімончук.

— 5-ий З'їзд Об'єднання кол. Вояків УПА, в Шикаґо. Голова: П. Миколенко.

2-3 — 23-ий З'їзд ОДВУ в Лігайтоні, Па. Голова професор А. Грановський.

2-4 — 10-ий маніфестаційний здвиг СУМА в Елленвілі, Н. И.

— 19-ий З'їзд Українського Золотого Хреста в Лігайтоні, Па. Голова: Марія Квітковська.

9-10 — 2-га сесія Світового Конґресу Української Вільної Науки в Ню Йорку.

— 6-ий загальний з'їзд учителів Українського Музичного Інституту в Ню Йорку. Директор: д-р Зиновій Лисько.

11 — Смерть в Парижі арт.-мал. Миколи Кричевського на 63-му році життя.

23-24 — Урочисте відкриття в Клівленді пам'ятника Лесі Українці, долота арт. Мих. Черешньовського.

24-28 — Конференція ієрархів і представників церковних управлінь Українських Православних Церков в Ню Йорку.

— Зголошення УККА меморіялу до Генеральної Асамблеї ОН, депеша УККА до през. Дж. Кеннеді.

ЖОВТЕНЬ

1 — Вшанування 70-річчя Архиєпископа Кир Івана Бучка в Римі.

— Посвячення будинку нового коледжу СС Василіянок у Філядельфії, Па.

7 — 15-ті Загальні Збори Об'єднання Українських Лісників (ОБУЛІД) в Ню Йорку. Голова: інж. А. Гудзовський.

7-8 — Друга сесія Світового Конґресу Української Науки в Торонто, Канада.

8 — Смерть композитора Миколи Фоменка в Ню Йорку, на 67-му р.

21 — Нарада всіх українських політичних партій і груп в Мюнхені.

26 — Урочиста інсталяція Кир Амвросія Сенишина на митрополита Української Католицької Церкви в ЗДА й консекрація Кир Яр. Ґабра та Кир Авг. Горняка у Філядельфії, Па., з участю 28 архиєпископів і єпископів.

28-29 — 2-га конференція українських фінансових установ на Союзівці.

ЛИСТОПАД

1 — 43-ті роковини Листопадового Зриву у Львові: святкування в усіх центрах скупчення українців.

4 — 150-річчя дня народин Маркіяна Шашкевича. Впродовж листопада й грудня святкування в різних містах Зах. Европи й Америки.

— Смерть у Торонто, Канада диригента Лева Туркевича, на 60-му році.

6 — ОУН(с), група полк. А. Мельника, вернулась до УНРади.

9 — Урочиста інсталяція Кир Йосифа Шмондюка на єпархіяльного єпископа в Стемфорді, Конн.

11 — 25-річчя Організації Оборони Лемківщини. З тієї нагоди 4-ий Лемківський З'їзд у Нюарку, Н. Дж. Голова: Ів. Сквіртнянський

11-12 — 11-ий З'їзд Союзу Українців Жертв Російської Окупації України (СУЖЕРО). Голова: Микола Приходько.

17 — Виявлення у Мюнхені, що вбивником Степана Бандери і д-ра Лева Ребета був совєтський аґент-терорист Богдан Сташинський. Величезне зворушення у вільній українській громаді. Демонстрації у Мюнхені та ін. містах і протестаційні збори та пікетування будинку совєтської делеґації до ОН у Ню Йорку.

17-21 — 5-та сесія Української Національної Ради у Мюнхені. Голова УНРади —Осип Бордуник, голова Вик. Органу — Микола Лівицький, заст. і керівник ресорту інформації — Дм. Андрієвський. Президент Державного Центру: д-р Ст. Витвицький, заступник Іван Багряний.

ГРУДЕНЬ

2-3 — 1-ша конференція голів і управ громад і клюбів Союзу Українських Студентських Організацій в Америці (СУСТА), у Філядельфії.

3-4 — 4-ий Собор Української Православної Церкви в ЗДА, в Ню Йорку.

8 — Визначення Екзекутивою УККА терміну для 8-го Конґресу американських українців на 11-13 жовтня 1962 р. в Ню Йорку.

10 — Смерть видатного громадського діяча д-ра Богдана Карпевича в Ню Йорку, на 61-му році.

11 — Перша Богослужба в Лондоні новопризначеного Екзарха, Кир Августина Горняка.

12 — Урочисті відправи з нагоди створення нової Єпархії Української Католицької Церкви в Шикаґо та інсталяції Кир Ярослава Ґабра, як єпархіяльного єпископа.

18-22 — Участь українців в 2-ій Міжнародній конференції у справах політичної війни Совєтів, у Римі.

21 — Смерть арт. - мал. Миколи Бутовича в Ню Йорку, на 66-му році.

23-24 — 6-ий Конґрес Союзу Українського Студентства Канади. Голова — Юрій Борис.

27 — Ствердження Екзекутивою Комітету Будови Пам'ятника Т. Шевченкові тимчасового висліду збірки: дол. 167 561.26, плюс готівка на місцях понад дол. 30 000. Збірка продовжується.

— Вибір о. монс. Степана Тиханського на головного предсідника Союзу Католиків - Українців „Провидіння" у Філядельфії.

Цим оглядом не охоплені книжкові видання, мистецькі виставки, індивідуальні й збірні концерти, академії, доповіді і т. д.

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим співвласниками 25-мільйонового майна організації!

Хроніка міста Сан Дієго в Каліфорнії

Зима в Сан Дієго

В Сан Дієго давно вже панує зима, це значить, що час від часу падають теплі дощики, а пальми, трава на хідниках, а навіть листясті дерева милують очі. Температура знизилась аж до 60-70 Фаренгайта і лише часом, вполудне доходить до 80, але місцеві троянди й інші квіти цвітуть вздовж вулиць і при хатках протягом цілої зими.

Старі пенсіонери, що поприїздили сюди на зиму з різних вогких та холодних стейтів, з насолодою вигріваються на сонці, любуючись чарами природи.

Хоч ініціятива організації Української Школи в Сан Дієго і не належить Управі Громади, Управа і Батьківський Комітет Громади, свідомі того, що лише школа може дати підстави до розвитку і будучини громади, тому прикладають всіх зусиль, щоб утримати українську школу в Сан Дієго на відповідній висоті. Навчання в школі розпочалось 18 листопада 1961. В школі є дві кляси на 15 дітей. Школа відбувається в Українській Хаті в Бальбоа Парку. Головою Батьківського Комітету є пані Софія Скоп.

Перед традиційними міжнародними виступами дітвори в Бальбоа Парку, українські діти радісно і галасливо збираються в школі, щоб навчитись танцю, декламації, співу і достойно репрезентувати Україну.

Першого грудня, в приміщенню ІМКА в Сан Дієго, відбувся зимовий Міжнародний Фестиваль улаштований організацією Пасифік Рілейшен. Шіснадцять різних груп репрезентували свої національні вбрання, танці, тощо.

Останньою виступила група українок в складі жінок — Надя Хам, Валя Форська, Одарка Ротте і Галина Китаста. По репрезентації свого національного вбрання група утворила квінтет, котрий під акомпаніямент бандури композитора Г. Китастого проспівав „На Йорданській річці" і ще дві українські пісні.

Вже при появі на сцені Г. Китастого заля затряслася від оплесків 800 осіб, бо Г. Китастого і його квінтет в Сан Дієго давно знають і не раз правдиві аматори музики і співу насолоджувались мистецьким виконанням квінтету, української пісні. Коли розпочалося „На Йорданській річці", — заля завмерла і без віддиху, як молитву, прослухала до кінця мелодійні слова пісні. Ще момент, і заля гучними оплесками висловила своє захоплення і вдячність виконавцям.

Другого грудня, о год. 7 вечора, в Українській Хаті зібрались Управа і Контрольна Комісія до переведення ревізії книговодства Української Парафії в Сан Дієго.

М. П-к.

ЗАПРИСЯЖЕННЯ НОВОГО ПРЕЗИДЕНТА ФІЛІППІН

В суботу дня 30-го грудня 1961-го року відбулося в Манілі заприсяження новообраного президента Філіппін Діоздадо Мацапаґаля (зліва з піднесеною рукою). Діоздадо Мацапаґаль, син незаможнього селянина, є п'ятим з черги президентом Філіппін, які свою незалежність одержали від З'єдинених Держав Америки. Новий президент у своїй інавґураційній промові обіцяв бути президентом „не тільки багатих, але й бідних". На церемонії заприсяження президента, що відбувалася в Люнета Парку, було приявних кількасот осіб. Представником президента Кеннеді був губернатор з Ню Джерзі, Роберт Майнер.

Кеннеді і Хрущов обмінялись новорічними бажаннями і висловами надії на мир

Москва. — Нікіта Хрущов, як прем'єр СССР, і Леонід Брежнєв, як голова Президії Верховного Совєта, під кінець мин. року вислав широкі новорічні бажання президентові Кеннеді, в яких сказано м. і. таке: „Совєтський нарід дивиться оптимістично у майбутність. Він висловлює надію що в майбутньому році наші країни зможуть знайти шляхи для тіснішої співпраці і зможуть знайти базу для узгіднених дій та заходів в користь цілого людства. По стороні Совєтського Союзу, як і раніше, не забракне рішучости, щоб зробити все в його силі для осягнення тривкого і постійного миру на нашій пляненті". През. Кеннеді у відповіді висловив бажання свої й американського народу щодо „мирного і достатнього нового року". Президент висловив „глибоке переконання, що цей новий рік скріпить основи світового миру та принесе покращання у взаємних між нашими країнами, від чого так багато залежить. Це наша важка відповідальність виправдати ту надію". — Під час новорічного прийняття для 2,000 осіб у великій залі нового Палацу зібрань у Москві, Хрущо, п'ючи тост опівночі, назвав чотири „дарунки", що їх совєтська влада дала народові в 1961 році: нову партійну програму, двох астронавтів, дальший розвиток промислу і покращання мешкальної скрути.

Сов. командантові з Сх. Берліну заборонено вступ до Західнього Берліну

Берлін. — Командант американського сектора в Західньому Берліні, де знаходиться одинокий перехідний пункт для альянтських громадян при Фрідріхштарассе, видав заборону вступити до міста совєтського команданта з Східнього Берліну полк. Андрея Соловйова і його заступника та політичного дорадника полк. Алєксєєва. Всіх інших військовиків зупинює американська поліція, перевіряє їх довідки і запитує, чи є між ними Соловйов або Алєксєєв; після чого перепускає до Західнього Берліну. Цей розпорядок є відплатним засобом на провокаційні інциденти з 21 і 23 грудня мин. року, коли-то східньо - німецька поліція не захотіла перепустити вільно цивільного представника з американської комендантури Західнього Берліну, який їхав до совєтської комендантури та зупинила авто, що ним їхав сам американський командант, ген. Альберт Вотсон, з своїм політичним дорадником Говардом Трайверсом. Між західньою і східньою частинами міста щоденно їздять військові стежі альянтів і большевиків, по 6—12 авт з кожного боку. Східньонімецький диктатор Вальтер Ульбрихт заповів у свому новорічному зверненні, що в 1962 році буде осягнена ціль перетворення Західнього Берліну у „здемілітаризоване, вільне, мирне і невтральне" місто. Але Хрущов у свому зверненні нічого про термін такого „визволення" не згадав.

● **У Франції** кілька тисяч жінок і дітей страйкуючих рудокопів обширу міста Родез перевели демонстраційний марш до того міста з довкільних сел. Рудокопи застрайкували проти пляну закрити ті копальні вугілля.

ТАРЗАН, ч. 4769. Зголаняють...

Тарзан ствердив зникнення близнюків Остінів. — Ось туди! — гукнув він, — якщо поспішимося, то ще матимемо час...

— Нащо час? — задихаючися, сказала Сю, яка йшла за чоловіками.

— Час на те, — відповів холодно Гарві, — щоб недопустити, щоб Тоні вбив свого брата, і щоб вияснити ваше сумління!